

Vishṇu gelegentlich erwähnt ist (RV. 6,20) 6,30. ÇĀṆKH. Çr. 15,13,4. ऋग्वेद^० eine Art von A. LĪTJ. 5,1,8. 10. 4,6. 10,12,1. पशुमन्यङ्गश्चेतम् weiss ohne alle Abzeichen AIT. Br. 4,19.

न्यङ्क् n. Muttermal Suçr. 1,31, 18, 90, 14. 296,8. 326,5. 2,120, 11.

न्यङ् (1. नि + 2. ऋच् ÇĀNT. 4,6. P. 6,2,53. adj. f. नीची nach unten gerichtet, abwärts gehend, — gewandt; = नीच AK. 3,2,20. H. 1429. an. 1,7. Mēd. k. 6. = निम्न H. an. Mēd. कथायं न्यङ्कुतानां ऽव पद्यते न RV. 4,13,5. 5,44,5. दत्तिं सु कर्षं विषितं न्यङ्गम् 83,7. ऋषो न मृष्टा ऋध-वत् नीचीः 7,18, 15. 9,88,6. 10,142,5. AV. 5,22,2. 11,1,6. नीचः शयानस्य gegen die Erde gerichtet —, auf dem Gesicht liegend (Gegens. उत्तान) ÇĀT. Br. 10,5,5, 1. सुच 12,4,2,6. न्यग्रोधा न्यञ्चो ऽराक्नु AIT. Br. 7,30. ĀÇV. GṚHJ. 3,10. पाणिन् LĪTJ. 5,6,9. 10. Nir. 7,28. gesenkt, tief vom Tone ÇĀT. Br. 11,4,2,6. Nach H. an. und Viçva im ÇKDr. auch = कात्स्न्य Gesamtheit; vgl. न्यत. न्यक् adv. abwärts, hinunter RV. 8,4,1. 28,3. न्यक्सिन्धूरवासंजत् 32,25. न्यग्रवातो ऽव वाति न्यक्तपति सूर्यः 10,60, 11. 100,8. ÇĀT. Br. 12,3,1,9. 12. न्यग्न् sich erniedrigen, sich demüthigen, sich unterthänig benehmen: न्यग्भूत्वा पृथुपासीत MBh. 5, 1426. तस्यर्षेः शिष्यवच्चैव न्यग्भूताः प्रियकारिणः 12,4260. न्यग्भावय् Jmd seine Ueberlegenheit fühlen lassen, demüthigen, mit Geringachtung behandeln P. 1,3,70. Sch. न्यङ्क्रू दäss.: न्यङ्क्रूत्वा RĀGĀ-TAN. 5,436. न्यङ्क्रू-त 3,15,6,53. H. 440.

न्यङ्घन (von ऋच् mit नि) 1) adj. f. ई in den Schooss aufnehmend oder subst. f. Schooss, sinus: भर्त्री हि शय्यतामसि जनानां च न्यङ्घनी AV. 5,3, 2. — 2) n. a) Einbiegung, Vertiefung: ऋत्रं चिदस्मै कृणुया न्यङ्घनम् RV. 8,27, 18. — b) Schlupfwinkel: श्वानः सिंहासव दृष्ट्वा ते न विन्दन्ते न्यङ्घनम् AV. 4,36,6.

न्यङ्घित (wie eben) partic. praet. pass. niedergebogen H. 1482. HAL. 4,83.

न्यङ्गलिक्ता f. eine nach unten (नि) gerichtete Aṅgali TAITT. Ār. 1,6,1.

न्यत्त (1. नि + ऋत्) ÇĀT. Br. न्यत्त P. 6,2, 181. instr. न्यत्तेन in der Nähe, in die Nähe: न्यत्तेन बह्विर्वेदि निनयति ÇĀT. Br. 3,5,2,8. मार्गालीय^० ÇĀṆKH. Br. 27,6. LĪTJ. 10,13,8. ऋपत्तालस्य R. 2,68,12.

न्यय (von 3. ई mit नि) m. Untergang (नाश) P. 3,3,37. Sch. Abnahme, Verminderung (अपचय) ÇKDr. (इति केचित्).

न्ययन (wie eben) n. Eingang oder Sammelplatz RV. 10,19,4. ऋपा-मिदं न्ययनं समुद्रस्य निवेशनम् 142,7.

न्ययर्ण s. u. ऋर्ध् mit नि.

न्ययर्थ (von ऋर्ध् mit नि oder 1. नि + ऋर्थ) n. Verderben, Untergang; das Fehlschlagen: न भोजा ममृन् न्ययर्थमीयुः RV. 10,107,8. देवाः पातु य-ज्ञमानं न्ययर्थात् 128,7. पात्रा भिन्दूना न्ययर्थापयन् 6,27,6. ईयुरर्थं न न्ययर्थं पक्ष्मीम् 7,18,9.

न्ययर्दु (1. नि + ऋर्ध्) ÇĀNT. 4,7. n. hundred Millionen: शतं सक्त्रमयुतं न्ययर्दुम् AV. 8,8,7. 10,8,24. 13,4,45. VS. 17,2. PĀNĪAV. Br. 17,14,2. ÇĀṆKH. Çr. 15,11,7. गवां न्ययर्दानि षट् Bhāg. P. 9,4,34. विमानैर्ययर्दुदैः 8,15,16.

न्ययर्दु (1. नि + ऋर्ध्) m. N. pr. eines in Kampf und Krieg thätigen göttlichen Wesens AV. 11,9,4. 6. 11. 12. 19. 10,20,21.

न्ययप्रक् (1. नि + ऋर्ध्) m. der unbetonte Vocal am Ende eines Pūrva-

pada (vgl. ऋयप्रक् 3.) VS. Prāt. 1, 120.

न्यस्त s. u. 2. ऋस् mit नि.

न्यस्तशस्त्र (न्य^० + श^०) adj. der die Waffen niedergelegt hat Draup. 7,8. so v. a. gegen Niemand Gewalt brauchend, Niemand Etwas zu Leide thnend, Beiw. der Manen M. 3,192. Daher m. pl. = पितरः Taitt. 1,1,6; vgl. न्यस्तदण्ड u. दण्ड 12.

न्यस्तिका f. in der Stelle: न्यस्तिका हिराक्षि सुभागंकरणी मम AV. 6,139, 1.

न्यस्य (von 2. ऋस् mit नि) adj. 1) niederzulegen: गाण्डिवम् MBh. 7, 9246. fg. — 2) anzusetzen, anzustellen an (loc.): कर्मस्विकृतुद्वेषे न्य-स्या भूया यथाविधि MBh. 12, 4336.

न्यङ्क (1. नि + ऋक्) der sinkende Tag: ऋभूदूतः प्रकृतो ज्ञातवेदाः सायं न्यङ्क उप वन्द्या नृभिः AV. 18,4,65; vgl. Kauç. 87.

न्याक्य n. gerösteter Reis ÇABDAK. im ÇKDr.

न्याग्रोधमूल (von न्याग्रोध + मूल) adj. auf den Wurzeln einer Ficus indica befindlich: शालयः P. 7,3,5. Sch. ^०मूलिक Vop. 7,4, 18.

न्याङ्गव (von न्यङ्गु) adj. = नैपङ्गव UḠGVAL. zu UḠĀDIS. 1,18. Vop. 7,4, 18.

न्याद् (von 1. ऋद् mit नि) m. P. 3,3,60. Essen, Nahrung AK. 2,9,56. H. 423.

न्याय (von 3. ई mit नि) m. P. 3,3,37. 122.* 6,2, 144. 1) (worauf Et- was zurückgeht) Regel, Norm; Analogie; Art und Weise; die rechte, gehörige Art und Weise, Gebühr; = ऋधेय P. 3,3,37. AK. 2,8,1,24. H. 742. = धर्म AK. 3,4,23, 141. गवामेवैनं न्यायमपिनीय गा वेदयति in speciem vaccarum assimilatum TS. 2,2,8,2. वृषाकपेस्तन्यायमेति AIT. Br. 6,32. तमु न्यायमन्ववायन् 3,45. नापागाः शौद्रान्यायात् 7,17. तथेषां हेतुन्यायादानितं भवति ÇĀṆKH. Br. 29,3. एष संख्यान्यायः die gewöhnliche Art ÇĀṆKH. Çr. 6,1,26. सत्त्वं, ऋहीन् LĪTJ. 2,2,4. 5. 6,6, 11. न्यायविरहित durch die Regel vorgeschrieben 7,13. तेषामुक्ता न्यायः 7,13,8. न्यायोपेत rite admissus ÇĀṆKH. GṚHJ. 4,8. न्यायैर्मिथ्यानपवादान्प्रतीयात् Regeln und Ausnahmen RV. Prāt. 1,13. न्यायं यात्युत्तरे त्रयः folgen der Regel 10,14. ^०मूत्र Schol. zu KĪTJ. Çr. 22,7,16. प्राज्ञायाणि देवयर्माणि दक्षिणान्यायाणि पित्र्याणि bei den devak gilt die Richtung nach Ost als Regel ÇĀṆKH. Çr. 1,1,13. fg. उच्चैर्न्यायश्चर्वेदः 28. ^०सहित VS. Prāt. 3,8. न्यन्यायसनास 5,39. समासान्यायभाज् Schol. zu 5,45. Das zu P. 6,3,68. 7,2,63. 8,3,37. 112. 4,22 vorkommende न्याय bezeichnet eine allgemeine Regel, ein Axiom, das bei der Erklärung der speciellen Regeln im Auge zu halten ist; vgl. auch GOLD. MĀN. 108. fg. 118. त्रिभिर्न्यायिः auf drei Arten M. 8,310. KUMĀRAS. 2,12. अधिकर्षां वैकन्यायोपपादनम्

*) Hier ist in den Scholien der Calc. und Bonner Ausg. णीज् zu streichen und statt नीयते zu lesen नीयते (von 3. ई mit नि); vgl. GOLD. in MĀN. 132. Vom Schol. zu PRAB. 111, ÇI. 21 wird übrigens न्याय auch auf नी zurückgeführt, da das danebenstehende प्राप्यते doch wohl eine Erklärung davon, aber nicht von ई mit नि ist; vgl. नीति = प्रापण H. an. 2,176. Mēd. t. 30. Aber aus dem Umstande, dass PĀNINI न्याय an zwei Stellen behandelt, zu schliessen, dass न्याय an der zweiten Stelle in einer neuen Bedeutung aufzufassen sei, heisst zu weit gehen.